

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis, Seu Resolutio Casuum Conscientiæ

Juxta Sacram Scripturam, Canones, Et Sanctos Patres

Continens Tractatus de Sacramentis in genere; de Baptismo, de Confirmatione, Eucharistia, Sacrificio Missæ; Constitutionem Innocentii XII. super celebratione Missarum, variaque alia decreta

Genet, François

Parisiis, 1703

Caput VII. De Ceremoniis Baptismi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40834

De Sacram. Baptismi. Cap. VII. 91
non intrabit in regnum Cœlorum: Unde sic
arguo, nemo potest introire in regnum Cœlo-
rum, nisi gratiâ regenerativâ, & peccati ori-
ginalis remissivâ perfundatur: sed gratia rege-
nerativa, & peccati originalis remissiva est
proprius Baptismi effectus: ergo gratia rege-
nerativa & peccati originalis remissiva, quæ
facto converso in justificatione tribuitur, vir-
tute Baptismi reviviscentis confertur, cum
hujusmodi supernaturalis nativitatis effectus,
nunquam ab Ecclesia, nunquam à Patribus
aliis Sacramentis assertus inveniatur.

C A P U T V I I .

De Ceremoniis Baptismi.

Quæst. 1. **Q**UARE ceremoniæ Baptismi
fieri incipiuntur extra fores
Ecclesiæ?

Resp. Ut ait sanctus Carolus. *Ante fores Ec-*
clesiæ qui Baptismo initiandi sunt, offerun-
tur, propterem quod indigni sunt qui more
Fidelium, domum Dei, antequam Christo
Domino se addixerint, ingrediantur.

*S. Carolus
Act. p. 4.
De Cerem. que
præiusquā Bap-
tisma ministretur, ad-
hibentur.*

Quare opus est ut baptizandus aut per seip-
sum, aut per suscipientem, si careat usu ra-
tionis, promittat se velle vivere in fide Ca-
tholicæ Ecclesiæ opitulante gratia Dei.

Quæst. 2. Unde impositio nominis, quæ fit
baptizato?

Resp. *Nomine denique, inquit sanctus Ca-*
rolus, quod parentes imponi volunt, appella-
tur, quod ostendit eum qui Baptismo initia-
tur Christi Domini servituti addici: cùm no-
minis impositio signum sit dominii; quam ob-
causam cùm vellet Deus docere Adam, eum

*D. Carolus,
Act. part. 4.
ibid.*

92 TRACTATUS II.

principem & dominum esse omnium animantium, ad eum illa adduxit, quibus nomina imponeret.

Cath. Conc. *Nomen baptizato imponitur*, inquit Cath-
Trid. De Bap- chismus Conc. Trid. quod quidem ab aliquo
tis. precibus &
ritibus sumendum est, qui propter excellentem animi
pietatem & Religionem in sanctorum nume-
rum relatus est: ita enim facile fiet, ut qui-
vis nominis similitudine ad virtutis & sancti-
tatis imitationem excitetur: ac prater-
quam imitari studeat, eum quoque precetur,
& speret sibi advocationem ad salutem tum ani-
mi, tum corporis defendendam venturum
esse.

Quast. 3. Quid significat exsuffratio Sa-
cerdotis super puerum?

Can. Sicut nos. Resp. Divus Augustinus relatus in Canone
ait: *Sicut nostis, fratres charissimi, & par-*
tis. De Con- *vuli exsufflantur & exorcizantur, ut pella-*
scer, dist. 4. *tur ab eis diaboli potestas inimica, qua dece-*
pit hominem ut possideret homines. Non ergo
creatura Dei in infantibus exorcizatur, aut
exsufflatur, sed ille sub quo sunt omnes qui
sub peccato nascuntur.

Quast. 4. Quare baptizandus signatur cru-
cis signo in fronte, & in corde?

Can. Postea. Resp. Postea signatur, ut dicitur in Cano-
ne, baptizandus signaculo sancte Crucis tam
De Consecr. dist. 4. in fronte quam in corde, ut ab eo tempore
ipse apostata diabolus, in vase suo pristino,
sue interemptionis cognoscens signaculum,
jam sibi deinceps illud sciat alienum.

Quast. 5. Quid significat sal quod imponi-
tur ori baptizandi?

Can. Ex hinc. Resp. Tunc datur baptizando, ait Canon,
De Consecr. dist. 4. sal benedictum in os, ut per sal typicum, sa-
pientie sale conditus, fœtore careat iniquita-
tis, & nec à vermis peccatorum ultra pu-

De Sacram. Baptismi. Cap. VII. 93
trefiat; sed magis illas servetur ad majo-
rem gratiam percipiendam.

Quast. 6. Quare adhibentur exorcismi
super baptizandum?

Resp. Dehinc iterum, ut ait Divus Gre- Can. Dehinc
gorius relatus in Canone, exorcizatur diabo- De Consecr.
lus, ut suam nequitiam agnoscens, & justum dist. 4.
super se judicium Dei timens, recedat ab ho-
mione; nec tam contendat eum arte sua sub-
vertere, ne Baptismum consequatur; sed ma-
gis honorem Deo Creatori suo exhibens, red-
dat opus factori suo.

Quast. 7. Quare imponitur saliva auribus,
& naribus baptizandi?

Resp. Postea salivâ oris sui, inquit sanctus s. Carol. Act.
Carolus, Parochus tangit infantis aures &
nares, ut aperiantur nares ad accipendum p. 4. De Cere-
odorem notitia Dei & pietatis aeterna, & ad priusquam Baptis.
discernendum bonum odorem à malo, sanam t. ministretur
doctrinam à corrupta: aures autem ad au-
diendum mandata Dei, ut doctrina que de
ore Altissimi fluxit, per ejus aures intret &
ea suaviter oleat.

Quast. 8. Quare baptizandus cogitur ante
Baptismum satanæ renunciare?

Resp. Ad obediendum dicto Christi qui dixit in Evangelio: Nemo potest duobus dominis ser- Matth. 6. v. 24.
vire; aut enim unum odio habebit, & alterum
rum diligit, aut unum sustinebit, & alterum
contemnet. Non potestis Deo servire & man-
monia: qui est Deus opum. Addi potest quod
ait Apostolus: Quae enim participatio iustitia 2. Ad Corinthe.
cum iniquitate? aut quae societas lucis ad cap. 6. v. 15.
tenebras? Quae autem conventio Christi ad
Belial?

Quast. 9. Quare obligatur baptizandus ad
renunciandum operibus satanæ?

Resp. Primum interrogatur Paganus, ut

94 TRACTATUS II.

Can. Primum. dicitur in Canone, si abrenuntiat diabolo &
De Consecr. omnibus damnosis operibus ejus; atque falla-
dist. 4. cibus pompis: ut primum respuat errorem, &
sic appropinquet ad veritatem, possitque, jux-
ta Apostolum, deponere veterem hominem se-
cundum ptistinam conversationem, qui cor-
rumpitur secundum desideria erroris, abne-
gans impietatem & secularia desideria. Nam
ut ait Divus Augustinus relatus in Canone.

Can. Tres sunt Omnis qui jam arbiter voluntatis sua consti-
De Pœnit. tutus est, cum accedit ad Sacra mentia fide-
dist. 1. lium, nisi eum pœnitentia vita veteris, novam
non potest inchoare.

Quest. 10. Quid significant pompa dia-
boli, quibus renuntiare tenetur baptizandus?

Concil. Parisi. Resp. Pompa diaboli, ut ait Concilium Pa-
risiense, lib. I. cap. 6. hac est, qua pompa mundi, id est,
10. ambitio, arrogantia, vana gloria, omnisque
cujuslibet rei superfluitas in humanis usibus:
unde plerumque crescit elatio, qua multoties
honestati solet adscribi. Ita ut omnes Christia-
ni virtute promissi in Baptismo facti teneantur
tantum necessaria sumere, in usu rerum crea-
tarum, superflua quæque respuendo, quæ
avaritia, superbia & sensualitas introduxe-
runt, ut facile dignosci potest in hominibus
mundanis in illorum vestitu, in mensarum, &
cubiculorum apparatu, reliquisque mundano-
rum hominum ludicris rebus ad voluptatem
pertinentibus: in quibus, non sine dedecore
nominis Christiani, naturæ corruptæ ostenta-
tur concupiscentia, & hæc sunt pompa satanæ
quibus non minus quam ipsi satanæ in Baptis-
mo renuntiavimus.

Quest. 11. Tenemur ne sub poena peccati
stare promissis factis in Baptismo?

Resp. Strictissimè tenemur, ut enim ait san-
ctus Ephrem Syrus Edessæ Diaconus: Abre-

De Sacram. Baptismi. Cap. VII. 95

nuntiatio , quām in Baptismo fecimus , nomi- S. Ephrem ,
nata quidem apparet parva ; ceterū intel- qui floruit.
lecta admodū magna : quam qui servare 4. sāculo an-
valuerit , beatissimus erit. Paucis namque no 360. in
verbis cuncta quae nominantur mala , quaque nuntiatio ,
odit Deus , valere jubemus & abrenuntia- tract de Abra
mus. Quibus omnibus & horum similibus
abrenuntiat Christianus quicumque in abre-
nuntiatio sancti Baptismatis , quae cuncti
novimus , opera atque doctrinas esse diabolo-
rum. Atqus hac cuncta dum in tenebris esse-
mus , sub potestate diaboli , didicimus , prius-
quam lux affulgeret nobis , essemusque adhuc
sub peccato venundati. Quando autem benig-
nissimo misericordissimoque Domino placuit ,
nos ex hujuscemodi liberare errore , visitavit
nos Oriens ex alto ; apparuitque gratia Dei
Salvatoris , & dedit semetipsum pro nobis
commutacionem , redemitque nos ab errore
Idolorum proprio sanguine , & dignatus est
regenerare nos per aquam & spiritum : hac
omnia abnegavimus , & veterem hominem
una cum actionibus suis exuimus , novum ve-
rō Adam induimus. Praefata igitur hac opera
mala , qui post gratiam in sacro Baptismate
acceptant . fecerit , gratiā excidit , Christus-
que tali in peccatis permanenti nihil proderit.
Audit̄ o Christi amatores , quanta malorum
multitudini abrenuntiavimus paucis verbis :
atqui hac ipsa abrenuntiatio , & pulchra con-
fessio , exigetur à quocumque Christiano in
illa die. Scriptum est enim : quoniam ex ver-
bis tuis justificaberis , & ex verbis tuis con-
demnaberis. Iterumque Dominus ait : de ore
tuo te judico , serve nequam. Perspicuum est
igitur , Fratres , quia verba nostra vel judi-
catura sint nos , vel justificatura in hora
illâ.

96 TRACTATUS II.

S. Chrysost.

Homil. 21. ad

populum An-

tiochenum.

Et ut eloquenter ait Divus Chrysostomus,
Sicut nos servos ementes, ipsos qui venduntur,
prius interrogamus an nobis servire velint?
ita facit ē̄ Christus, quando debet te in ser-
vitutem capere, prius interrogat an velis
illum crudelē tyrannum dimittere, & im-
mittem, & à te fœdera suscipit: non enim co-
actum est ip̄s⁹ imperium. Sed nisi gratiam
habeas, & à ipso & sponte ejus velis domi-
nati adscribi, non cogo, inquit, neque com-
pello, & nos quidem improbissimos servos non
eligeremus emere. Quòd si quando eligeremus,
voluntate mala emeremus, & tale pretium
erogaremus. Christus autem ingratos emens
servos, & iniquos, optimi servi pretium ero-
gavit: immo verò multò majus, ut neque
ratio, neque mens ip̄s⁹ magnitudinem ca-
piat: non enim cœlum & terram, & mare
dans, sed omnibus his pretiosiorem sanguinem
suum effundens, ita nos redemit: & post hac
omnia non testes à nobis, non Chirographa
exigit, sed sola contentus est voce: & si dicas
ex corde abrenuntio tibi satana, & pompa
tuę, totum recepit. Hoc igitur dicamus, abre-
nuntio tibi satana: tanquam in illa die hu-
ius vocis rationem reddituri, & ipsam custo-
diamus, ut salvum tunc reddamus depo-
situm.

Et sicut sine calceamentis, vel vestimentis
vestrū nemo in forum descendere eligeret; ita
sine verbo hoc nunquam in forum prodeas, sed
cūm es janua vestibula transgressurus, hoc
prius loquere verbum: Abrenuntio tibi sata-
na, & conjungor tibi Christe. Nec unquam
absque hac voce exeras: hac erit tibi baculus,
hic armatura, hic turris inexpugnabilis.

Quæst. 12. *Quomodo instruendus est po-*
pulus à Parocho circa promissiones in Baptis-
mo factas?

Resp.

De Sacram. Baptisni. Cap. VII. 97

Resp. De Baptismo cùm loquetur , ut ait S. Carol. A&ts
Divus Carolus , in eo versabitur , ut deprava- P. 4. Concio-
tum vita morem Fidelium exagitet , qui con- natoris officiū
tra quām in Baptismo spoponderint , vivunt , in instruendis
& carni & mundo , pompisque ejus , satan& Fidelibus ad
atque illius operibus : Deo autem mortui sunt , sanctissimum
& quām laboriosa putant quā Dei sunt , quām Sacramento-
rurus facilia quā mundi , quā carnis , quā rum usum.
satan&.

Secundò instruendi sunt fideles , ut frequen-
ter renovent quod promiserunt in Baptisma-
te , sāpe repetentes hāc verba , quā singulis
momentis repeti vellet sanctus Chrysostomus ,
ut mox diximus . Abrenuntio tibi satana , &
adhæreo tibi Christe .

Et Concilium Parisiense 6. cap. 9. Omnibus Conc. Paris.
Fidelibus , inquit , studendum est , ut pæctio- 6. lib. I. c. 9.
nis & sponsionis quam cum Deo in Baptismate
fecerunt , semper memores existant , caveant-
que ne quibuslibet vitiorum sordibus se macu-
lantes , non solum eundem sibi reaccendant
ignem ; verū etiam immundum spiritum à
se tempore Baptismatis expulsum , cùm septe-
nario damonum numero sibi addito , ad se
quoquo modo redire faciant ; fiantque illis , ut
Dominus ait , novissima pejora prioribus , &
impleatur in eis quod beatus Petrus Apostolus
ait : Melius enim erat illis non cognoscere
viam justitiae , quām post agnitionem retror-
sum converti ab eo , quod traditum est illis ,
sancto mandato .

In Ecclesia Mediolanensi , ut refert sanctus
Carolus , Parochus post Abrenuntiationes sa-
tanæ & pompis ejus , aiebat ; Memor esto ser- S. Carol. A&ts.
monis tui , & nunquam tibi excidat tua series P. 4. Ordo Bap-
cautionis : Patrinus respondet : Memor ero . tis. parvula-
Videri potest Tom. 5. Tract. 4. cap. 2. riam.
nu. 6.

Tomus III.

E

98 TRACTATUS II.

Quæst. 13. Promissa Baptismi sunt-ne vota?

Resp. Temerarium esset negare, quod promissa Baptismi rectè appellari possint vota, cùm hoc nomine nuncupata fuerint à sanctis Patribus, à quibus normam loquendi desumit Ecclesia.

Sanctus Augustinus hoc promissum vocat, Nostrum votum maximum, quo nos vovimus in Christo esse mansuros. Et exponens hæc verba Psalmi 75. Vovete & reddite Domino, dicit: Deo nostro omnes communiter quid debemus vovere? Credere in illum, sperare ab illo vitam aeternam, bene vivere secundum communem modum. Et in Psalmum 131. ait: Quid ergo vovimus Deo, nisi ut simus templum Dei? nihil gratius ei possumus offerre, quam ut dicamus ei, quod dicitur in Esaiæ: POSSIDE NOS.

S. Aug. in E.
pist. 59. Ad
Paulinum.

Lib. 4. dist.
38.

Et ut ait Magister sententiarum; Votum aliud est commune, aliud singulare: commune est illud quod in Baptismo omnes faciunt, cùm spondent renuntiare diabolo & pompis ejus.

Catech. Con. Catechismus Concilii Tridentini: Parochus, eil. p. 1. In ait, Fidelem populum ad eam rationem coher-explic. 2. art. tabitur, ut sciat & quissimum esse præ ceteris Symboli Apost. hominibus, nos qui ab eo nomen inuenimus, Christianique vocamur, & quanta ille in nos Beneficia contulerit, ignorare non possumus ob id maximè, quod ejus munere haec omnia fide intelligimus: equum est, inquam, nos ipsos, non secus ac mancipia, Redemptori nostro & Domino in perpetuum addicere & consecrare. Et quidem cùm Baptismo initiamur, ante Ecclesie fores id professi sumus: declaravimus enim nos satana & mundo renuntiare, & Iesu-Christo totos nos tradere. Quod si u: Christiana militia adscriberemur,

De Sacram. Baptismi. Cap. VII. 99

tam sancta & solemni profissione nos ipsos
Domino nostro devovimus; quo suppicio digni-
erimus, si, postquam Ecclesiam ingressi su-
mus, Dei voluntatem & leges cognovimus,
postquam Sacramentorum gratiam percep-
imus, ex mundi & diaboli praeceptis vixeri-
mus, perinde ac si cum in Baptismo ablui-
sumus, mundo & diabolo, non Christo Do-
mino ac Redemptori nostro nomen dedisse-
mus?

Idem asserit Divus Thomas: Necessitas, D. Th. in 4^a
inquit, faciendi illa sine quibus non possumus sent. dist. 38.
salutem consequi, non excludit omnino vo- art. 1. q. 1^a
tum; invenitur enim quandoque votum largè ad 2^a
accipiendo esse de his, qua sunt sub tali ne-
cessitate. Sed excludit talis necessitas votum
propriè dictum; & ideo si votum accipiatur
secundum propriam sui rationem, est propriè
de bonis illis ad quæ non omnes tenentur,
qua supererogationis sunt.

Idem docet Divus Bonaventura: Ad illud S. Bonav. lib. 4.
quod queritur, utrum obligatio parvolorum sent. dist.
que fit in Baptismo, sit votum? dicendum 6, art. 3. q. 1^a
quod propriè non, quia non est de eo quod su-
pererogationis est; tamen extenso nomine est
votum, quia est voluntaria obligatio. Non
autem facit duplex peccatum, quia non obli-
gatur magis quam prius de necessitate, sed de
bono & aequo.

Hæc Divi Thomæ Divique Bonaventuræ
dicta, satis clare ostendunt, nulla vota nos
magis obligare posse, quam ea, quæ facimus
in Baptismo, quoniam ab aliis votis non dif-
ferunt, nisi quia vota strictius sumpta respi-
ciunt tantum opera supererogationis, quæ
per se ad salutem non sunt necessaria: unde in
quibusdam circumstantiis ab iis dispensari po-
test, quoniam majorem tantum hominis

E ij

100 TRACTATUS II.

Christiani perfectionem spectant, sine qua salvari quis potest. Vota verò in Baptismo facta de iis sunt, quæ ad salutem ita sunt necessaria, ut ab iis nemo dispensari possit; qui enim ea violat, non modo majori perfectioni hominis Christiani, sed ipsi planè Christianismo renuntiare dici potest.

Quæst. 14. Quare tot unctiones fiunt supra pectus & scapulas baptizandi?

D. CAROL. A&T.
P. 4. De Cere-
moniis que
priusquam Bap-
tismus minif-
tretur adhiben-
tur,

Resp. Obsignantur præterea, inquit sanctus Carolus, oleo sacro figurâ Crucis pectus & scapula, ut intelligamus eos qui Baptismo initiantur, quasi Christi Athletas, ait sanctus Ambrosius, lactamen hujus sacerduli luctaturos: solent enim luctantes inungi. Deinde ut sciamus Baptismi gratiam non nostris meritis, sed Christi beneficio & gratuitâ misericordiâ donari, qua oleo significatur. Præterea quia oleum est medicamenti species quandoquidem Samaritanus infudit in vulnera oleum & vinum: ideo hac unctione demonstratur, intima anima nostra vulnera, & morbos hanc medicinâ curari: fornitemque ipsum, quamvis non omnino extinguatur, at certè debilitari: viresque & robur spirituale nobis addi, quo satana, carnisque temptationum impetus depallamus. Pectus præterea ungitur, ut intelligamus mentem animumque divina virtute corroborari. Scapula verò, quia dantur homini vires ad jugum Christi Domini ferdum.

Inungitur, inquit idem Sanctus ibidem, ante & retro, ut undique muniatur & confirmetur ad opera bona prestanda corde & corpore, voluntate & opere.

Quæst. 15. Quare exigitur à baptizando professio fidei?

Resp. Quia, ut dicitur Marci ultimo: Qui

De Sacram. Baptismi. Cap. VII. 101
crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit:
Hoc est, requiritur fides ad recipiendam Bap-
tismi gratiam, ut explicuimus cap. 6.

*Quæst. 16. Quare petitur à puerō, velit-ne
baptizari?*

*Resp. Quia consensus eorum, qui baptizari
debent requiritur in adultis ut cap. 6. exposui-
mus, ubi de conditionibus necessariis in adulto
baptizando egimus.*

*Quæst. 17. Quid significat unctio in ver-
tice capitis, quæ sit cum sacro Chrismate post
Baptismum?*

*Resp. Postquam ascenderit baptizatus de Can. Postquæ.
foste, ut dicitur in Canone, statim signatur De Consecr.
in cerebro à Presbytero cum sacro Chrismate,
sequente simul & oratione, ut regni Christi
particeps fiat, & à Christo Christianus possit
vocari.*

*Et ut ait sanctus Carolus: Inungitur præ- S. Carol. Act.
terea à Parocho in vertice sacro Chrismate, p. 4. De Cerem.
ut intelligat se ab eo die Christo capiti tan- que peracto
quam membrum conjunctum esse, atque ejus Baptismo ser-
corpori insitum, & ea re Christianum à van. ur.
Christo, Christum verò à Chrismate appellari.*

*Quæst. 18. Quare traditur vestis candida
baptizato?*

*Resp. Post Baptismum traditur Christiano Can. Post Bap-
vestis candida, ut dicitur in Canone, desig- tis. De Con-
nans innocentiam & puritatem Christianam,
quàm post ablutas veteres maculas, studio
sancta conversationis immaculatam servare
debet, representandam ante tribunal Christi:
euncti verò renati albis induuntur vestibus ad
mysterium resurgentis Ecclesie. Utuntur ergo
baptizati albis vestibus, ut quorum prima na-
tivitatis faciem vetusti erroris pannus f. scra-
verat, habitus secunda generationis gloria*

E iij

102 TRACTATUS II.

Ibid. verbo. *Vt intelligat.* præferat indumentum. Tegitur enim post sa-
cram unctionem caput ejus mystico velamine, ut intelligat se diadematate regni & sacerdota-
li dignitate potiri. Quia ut ait Glossa; Quili-
bet fidelis rex debet esse & sacerdos: Rex,
quia se & alios virtutibus regere debet: Sa-
cerdos, quia cor contritum & humiliatum,
quod est vera oblatio, id est, se debet offerre
Deo.

Quæst. 19. Quid significat cereus accensus,
qui traditur baptizato, aut ejus Patrino?

S. Carol. De Ceremon. que präcepto Bap-
tis. servantur. Act. p. 4. Resp. Traditur demum, ut ait sanctus Ca-
rolus, baptizato in manum cereus ardens;
quo cereo significantur tres Theologicae virtu-
tes, quæ ipsi in hoc Sacramento infunduntur,
Fides in lumine, Charitas in calore, spes in
cerei recta altitudine, quæ sursum ascendit, ut
spes nostra ad cœlos usque excitetur atque eri-
gatur. Id præterea quod Baptismo nobis fit
communicatio lucis, & depulso tenebrarum:
ob eamque causam Baptismus Sacramentum
illuminationis, & baptizati ii quidem illu-
minati à Patribus dicuntur.

CAPUT VIII.

De suscipientibus, vulgo Patrinis.

Quæst. 1. **Q**UARE Ecclesia requirit Pa-
trinos, qui puerum in Baptis-
mo suscipient?

Resp. Ut pro puero fidem profiteantur, ut
ejus nomine promittant, illum fideliter obser-
vaturum, quod promittit. Vos ante omnia,
Cin. Vos ante. De Consecr. dist. 4, inquit sanctus Augustinus relatus in Canone,
tam mulieres quam viros qui filios in Baptis-
mo suscepistis moneo, ut vos cognoscatis fide-